

Rodna Gruda

Ko se družba stara ...

As the Society Ages...

Objavljeno dne/Published on: 02.10.2014

Avtor članka/Article Author: Ajda Rogelj

Po uradnih podatkih iz leta 2013 naj bi bilo v Sloveniji kar 17 odstotkov prebivalcev starih več kot 64 let. Po ugotovitvah raziskav, ki preučujejo demografsko sestavo držav, se prebivalstvo stara tako v Sloveniji kot v drugih državah. Dolgoročne projekcije celo napovedujejo, da naj bi bila leta 2060 na svetu kar tretjina prebivalstva stara več kot 65 let. Spremenjena razmerja v starostni strukturi družbe vsekakor kličejo po spremenjenem odnosu do starejših in javnem mnenju o teh. Starostniki so namreč večkrat tarča stereotipnih oznak, stigmatizacije in diskriminacije. Generalna skupščina Organizacije Združenih narodov je zato leta 1990 določila 1. oktober za svetovni dan starostnikov.

According to official data from 2013, more than 17 % of the Slovenian population is more than 64 years old. Researches that study the demographic structure of countries suggest that the population is growing older in Slovenia and other countries as well. Long-term projections even foretell that by 2060, a third of the global population will be older than 65. The altered relations in the social age structure are calling for an altered attitude towards the elderly and the public opinion about them. It is a fact that the elderly are often the target of stereotyping, stigmatization and discrimination. It is because of that that in 1990 the General Assembly of the United Nations declared 1 October the International Day of Older Persons.

Vir: Pivka.si

Z obeležitvijsko tega dne je želela poudariti pomembnost spoštovanja starejših in skrbi zanje. Poleg odnosa do starejših želijo opozoriti tudi na njihov položaj v družbi, kjer so v zadnjih desetletjih starejši vedno bolj spregledani. Tako se nam 1. oktober ponuja kot dodatna priložnost za razmislek o sedanjih vlogi starejših, ki bi se morala v prihodnje spremeniti.

Heterogena skupina ljudi

S staranjem se v življenju slej kor prej soočimo vsi, pa naj bo to staranje naših bližnjih ali nas samih. Starost s seboj resda prinese številne izzive, težave in probleme, a vedno bolj se v medijih izpostavljajo tudi prednosti obdobja, ki ga nekateri poimenujejo z bolj ali manj posrečenimi izrazi, kot so jesen življenja, zlata leta, zrela leta in podobno. V povezavi s tem se omenja predvsem pomembnost aktivnega staranja, ki naj bi zaradi izkoriščanja možnosti novih okoliščin omogočilo številna nova spoznanja in dogodivščine.

Skozi zgodovino so starejši veljali za modrece, ki razrešujejo spore in h katerim so se ostali redno obračali po nasvet in usmeritev. Dandanes je odnos do starejših drugačen. Javnomnenjski stereotipi o starostnikih se nanašajo na neaktivnost in nezmožnost za delo, nekateri pa starostnike dojemajo celo kot grožnjo. Odnos do starostnikov in upokojencev je vsekakor slab, kar kažejo tudi številke Eurobarometra, saj naj bi kar četrtnina anketirancev v Sloveniji menila, da so starostniki breme za družbo. Odnos do starejših tudi v drugih evropskih državah ni dosti drugačen. Zato bi rada omenila, da se moramo zavedati, da starostniki še zdaleč ne predstavljajo tako homogeno skupino, kot se jih velikokrat rado predstavlja. Starejši se namreč med seboj razlikujejo prav tako močno kot se med sabo razlikujejo ljudje drugih starostnih skupin.

Vključevanje starejših

Kar zadeva ozaveščanje ljudi o pomenu spoštovanja starejših, je Slovenija vsekakor zgled, saj že od samega začetka svetovni dan starejših primerno obeležuje. Vsako leto v ljubljanskem Cankarjevem domu pripravijo festival, ki je namenjen starejšim (Festival za tretje življenjsko obdobje) in je vse bolj prepoznaven ter deležen večje družbene pozornosti. Gre pravzaprav za največji tovrstni festival v Evropi. Pomemben del festivalskega programa je namenjen medgeneracijskemu sodelovanju, tako da so vključeni predstavniki vseh starostnih obdobj, začeni pri otrocih v vrtcih.

Starejši imajo dandanes na voljo številne priložnosti in orodja, s katerimi si lahko polepšajo vsakdan. Od mnogih tematskih društev, delavnic, seminarjev in izletov, pa tudi tečajev, kjer se lahko preizkusijo in izpopolnijo v raznih veščinah. Po podatkih Statističnega Urada RS iz leta 2011 naj bi se več kot tretjina starejših priložnostno učilo. Anketa o izobraževanju odraslih je pokazala, da se je največ starejših (17%) udeležilo izobraževanja za uporabo računalnika, 11% se jih je udeležilo tečaja tujih jezikov, 10% jih je pridobivalo znanje s področja poslovnih ved in umetnosti, približno 6% pa znanje o zdravju in zdravem načinu življenja. Ob omembi vseživljenjskega učenja gre vsekakor opozoriti projekt Simbioza, kjer mladi prostovoljci starejše učijo uporabe računalnika. Gre za tradicionalni projekt, ki se odvija v sredini oktobra in predstavlja še posebno pomemben primer dobre prakse medsebojnega sodelovanja in spoštovanja starejših. Čeprav imajo starejši številne neprecenljive izkušnje in znanja, v sodobnem svetu hitrih sprememb, nenehnega prilagajanja in preoblikovanja le stežka sledijo tempu sprememb. Še posebno pomembno vlogo pri tem imajo številna orodja informacijsko-komunikacijskih tehnologij (računalniki, mobilni in pametni telefoni), ki za večino ljudi postajajo vsakodnevni spremljevalci, starejšim pa zaradi težke uporabe pogosteje predstavljajo breme kot korist.

V prihodnje

Eden izmed glavnih dosežkov druge polovice 20. stoletja je podaljševanje življenjske dobe prebivalstva. Če nam je uspelo izboljšati socialne razmere, zdravstvene pogoje in oskrbo, ki omogočajo vedno daljšo življenjsko dobo, bi morali odslej svojo energijo vložiti tudi v to, da bodo starejši lahko čim lepše izkoristili svoja zlata leta. Tako kot je rekel angleško-irski pisatelj Jonathan Swift: »Vsak človek si želi dolgo živeti, nihče pa se noče starati.« Zato moramo vsi skupaj graditi pogoje, da bodo starejši deležni spoštovanja in upoštevanja ter da bodo lahko z veseljem delil svoja znanja in izkušnje.